

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – novembar/studeni 2014. godine**

Sarajevo, januar/siječanj 2015. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	5
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	5
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	6
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječna obvezna pričuva</i>	8
3.4. <i>Devizne pričuve Centralne banke BiH</i>	9
3.5. <i>Depoziti</i>	10
3.6. <i>Kredit</i>	11
3.7. <i>Berze</i>	12
4. Vanjski sektor.....	13
5. Strane direktne investicije.....	14

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Nakon pozitivnog početka godine u prvom tromjesečju kada je bh ekonomska aktivnost bila za 3,2% veća u odnosu na prvi kvartal 2013 godine, uslijedila su dva dosta loša kvartala. Prvo je uslijedio pad ekonomske aktivnosti u drugom u odnosu na prvi kvartal od 1,2% što je tek donekle nadoknađeno u rastom u trećem u odnosu na drugo tromjesečje od 0,9%. Time je ekonomska aktivnost u trećem tromjesečju bila tek neznatno (0,6%) iznad istog perioda prethodne godine. Najznačajniji događaji koji su obilježili rast u prva tri kvartala 2014 su bili skroman opadajući rast u okruženju, postepeno povećanje broja zaposlenih u BiH, loše vremenske prilike u prvom polugodištu koje su kulminirale majskim poplavama, pad proizvodnje električne energije, pad izvoznih, te još veći pad uvoznih cijena koji je doveo do deflacije. Oskudni podatci za prva dva mjeseca četvrtog kvartala uglavnom ukazuju na nastavak sporog oporavka aktivnosti iz trećeg tromjesečja.

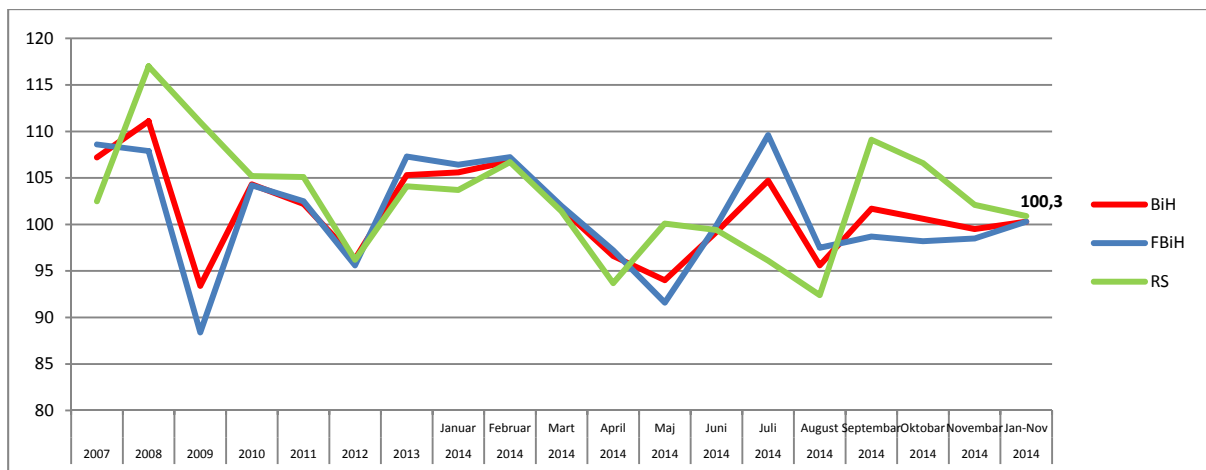
Povećanjem proizvodnje prerađivačke industrije u odnosu na prethodni mjesec u oktobru (0,5%) i novembru (1,5%), proizvodnja je bila za 3,5% veća u odnosu na oktobar, odnosno za 2,3% veća u odnosu na novembar prethodne godine. Time je donekle usporen devetomjesečni rast sa 4,5% na 4,2% nakon jedanaest mjeseci 2014 godine. Na žalost, novembarški rast prerađivačke industrije je u potpunosti neutralisan godišnjim padom proizvodnje električne energije od 12,7% tako da je ukupna industrijska proizvodnja u novembru bila neznatno (0,5%) niža u odnosu na novembar 2013 godine. Time je preokrenut blag (0,6%) pozitivan godišnji rast industrijske proizvodnje iz oktobra koja na nivou jedanaest mjeseci bilježi tek neznatno povećanje od 0,3%. Novembarški pad proizvodnje električne energije je sasvim sigurno bio važan faktor naglog usporavanja rasta izvoza sa 12% (g/g) u oktobru na svega 4,3% (g/g) u novembru 2014 godine. Ipak, smanjenje izvoznog rasta je bilo praćeno i usporavanjem rasta uvoza (sa 7,5% u oktobru na 2,7% u novembru) što je dovelo do poboljšanja pokrivenosti uvoza izvozom u novembru (54,8%) u odnosu na oktobar (51,6%). Slabljenje rasta uvoza je pomalo iznenađujuće obzirom na osnažen realni rast prometa trgovine na malo u novembru od 9,7% (g/g). Obzirom da proizvodi široke potrošnje čine najznačajniji dio maloprodaje, ovo bi indirektno moglo ukazivati na slabljenje investicija (uvoz kapitalnih dobara) i/ili sve intenzivniji pad uvoznih cijena.

Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-novembar 2014. godine Bosna i Hercegovina je zabilježila stagnaciju fizičkog obima industrijske proizvodnje sa stopom rasta od samo 0,3% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Posmatrano po sektorima pozitivan doprinos industrijskoj proizvodnji ostvaren je samo u prerađivačkoj industriji koja je u periodu januar-novembar 2014. godine ostvarila povećanje proizvodnje od 4,2% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, pad proizvodnje u sektoru za proizvodnju električne energije od oko 11% i stagnacija proizvodnje u rudnicima imali su negativan utjecaj na ukupnu industrijsku proizvodnju u BiH. Ako se industrijska proizvodnja u BiH posmatra po entitetima, evidentno je da je situacija prilično ujednačena bez značajnijeg rasta proizvodnje. Tako je FBiH prema preliminarnim podacima FZZS-a za period januar–novembar 2014. godine zabilježila blago povećanje industrijske proizvodnje od 0,3%, dok je u RS-u u istom vremenskom periodu prema podacima RZSRS-a registriran rast industrijske proizvodnje od 0,9%.²

Grafikon 1: Industrijska proizvodnja u BiH

Izvor: BHAS,FZZS,RZS

1.2. Tržište rada u BiH

Broj zaposlenih lica u BiH u oktobru 2014. godine je iznosio 707,1³ hiljada, što je za 2,7% više u odnosu na isti mjesec 2013. godine. Najznačajnije povećanje broja zaposlenih u posmatranom mjesecu u odnosu na isti mjesec 2013. godine je u područjima prerađivačke industrije, djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane, ostalih uslužnih djelatnosti, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne pomoći, umjetnosti, zabave i rekreacije. Administrativna stopa nezaposlenosti u BiH u oktobru 2014. godine je iznosila 43,6%⁴. Broj nezaposlenih lica u BiH u novembru 2014. godine je smanjen za 0,8% g/g, i iznosio je 547,3 hiljada.

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, "Indeks obima industrijske proizvodnje za novembar 2014. godine", 25.12.2014. godine.

² FZZS i RZSRS, mjesečna saopštenja industrijske proizvodnje za novembar 2014.

³ Privremeni podatak. Izvor: BHAS

⁴ Administrativna stopa nezaposlenosti je izračunata kao odnos broja nezaposlenih lica i ukupne radne snage u BiH.

Prosječna neto plata u BiH u oktobru 2014. godine je iznosila 834 KM i veća je za 0,1% u odnosu na isti mjesec prethodne godine (nominalni rast). Prosječna penzija u BiH u novembru 2014. godine je iznosila 355⁵ KM i veća je nominalno za 4,9% u odnosu na isti mjesec 2013. godine. Minimalne penzije su iznosile 172,7 KM u RS i 326,2 KM u FBiH.

Tabela 1: Osnovni indikatori tržišta rada u BiH⁶

Period	Broj zaposlenih lica u BiH	Broj nezaposlenih lica u BiH	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Prosječna penzija u BiH (KM)
I 2014.	692.234	557.314	838	352
II 2014.	693.155	556.892	822	352
III 2014.	695.785	552.452	826	352
IV 2014.	700.797	546.739	832	354
V 2014.	702.070	544.594	830	354
VI 2014.	701.839	545.362	829	353
VII 2014.	702.513	548.612	836	353
VIII 2014.	702.819	552.319	825	352
IX 2014.	705.887	547.937	826	352
X 2014.	707.146	547.590	834	355
XI 2014.	-	547.319	-	355
Stope rasta g/g				
I 2014.	0,4%	0,5%	1,1%	4,6%
II 2014.	0,8%	0,4%	0,8%	4,6%
III 2014.	1,4%	-0,2%	0,8%	4,6%
IV 2014.	1,5%	-0,5%	0,9%	5,3%
V 2014.	1,4%	-0,5%	-0,2%	5,3%
VI 2014.	1,3%	-0,5%	0,9%	5,1%
VII 2014.	1,5%	-0,8%	0,8%	5,0%
VIII 2014.	1,9%	-0,6%	-0,3%	5,4%
IX 2014.	1,9%	-1,3%	0,0%	4,2%
X 2014.	2,7%	-0,9%	0,1%	4,9%
XI 2014.	-	-0,8%	-	4,9%

Izvor: BHAS, Entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, penzioni fondovi u BiH

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Godišnji rast novembarskih bruto prihoda na JR UIO je bio znatno (za 2/3) sporiji u odnosu na rast iz oktobra. Situaciju je dodatno pogoršao ne samo snažan 28,9% nego i ubrzan rast povrata što je rezultiralo blagim godišnjim smanjenjem neto prihoda u novembru od 0,2%. Ovo je prva negativna stopa zabilježena od juna, te je znatno ispod oktobarskog godišnjeg rasta od 10,7%. Usporenju rasta bruto prihoda je najviše doprinio PDV, akcize i tzv. „neusklađeni“ prihodi, dok je PDV bio ubjedljivo najzaslužniji za ubrzanje rasta povrata. Ipak, budžetski prilivi sa JR ne bilježe pad uprkos blagom smanjenju neto prihoda. Za to je zaslužan pad obaveza izmirivanja vanjskog duga u odnosu na novembar 2013 od 8,8%, tako da u novembru budžetski prilivi nakon servisiranja vanjskog duga bilježe godišnje povećanje od 6,4%.

⁵ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta.

⁶ Podatak o broju zaposlenih i neto platama za oktobar 2014. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije. Podaci o broju zaposlenih su revidirani.

Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	2013 strukt	2011	2012	2013	2014 jan-nov	2014				
						K1	K2	K3	okt	nov
Bruto prihodi - prikupljeno	100	6,3	-0,1	0,2	5,5	6,1	-0,4	8,8	12,7	4,2
Povrati	16,9	21,2	0,2	12,8	17,4	1,9	21,6	23,2	22,6	28,9
<u>Neto prihodi - prikupljeno</u>	<u>83,1</u>	<u>4,0</u>	<u>-0,1</u>	<u>-2,1</u>	<u>3,1</u>	<u>7,1</u>	<u>-4,6</u>	<u>6,0</u>	<u>10,7</u>	<u>-0,2</u>
PDV	53	4,8	0,7	-1,9	2,8	9,5	-4,6	2,9	7,7	1,3
Carine	4	-5,0	-20,5	-5,6	10,2	12,8	7,3	11,1	12,1	7,3
Akcize	22	7,6	3,1	-2,5	3,6	4,2	-12,1	15,5	19,4	7,6
Putarine	5	-4,4	-2,2	-0,1	2,6	12,7	-0,7	-0,5	6,7	-4,6
Ostali prihodi	0	-2,7	-1,4	1,7	8,1	-2,7	17,2	16,4	-9,4	7,2
Neusklađeni prihodi	0	-61,8	-75,0	103,9	-54,6	-79,8	...	170,3	...	-80,0
<u>Raspoloživo za raspodjelu</u>	<u>100</u>	<u>6,3</u>	<u>0,0</u>	<u>0,1</u>	<u>5,8</u>	<u>6,6</u>	<u>-1,3</u>	<u>9,2</u>	<u>11,8</u>	<u>7,8</u>
Minimalne rezerve	17,1	20,7	0,2	12,6	17,1	0,6	22,9	22,3	24,8	26,7
<u>Budžeti</u>	<u>82,9</u>	<u>4,1</u>	<u>-0,1</u>	<u>-2,1</u>	<u>3,4</u>	<u>8,1</u>	<u>-5,9</u>	<u>6,7</u>	<u>9,3</u>	<u>4,0</u>
Servisiranje vanjskog duga (SVD)	11,6	12,9	37,2	47,5	11,2	50,9	14,8	-13,6	15,9	-8,8
FBiH	8	12,5	37,8	51,0	12,1	47,9	19,7	-14,8	12,8	-6,9
RS	4	13,7	36,1	41,1	9,4	56,5	5,2	-11,5	21,6	-14,2
BD	0	-3,2	19,7	474,5	0,0	-3,4	1.126	7,3	...	0,0
Budžeti nakon SVD	71,3	3,5	-2,8	-7,2	2,3	3,8	-10,0	9,1	8,6	6,4
Institucije BiH	13	0,0	8,9	0,0	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-4,8
FBiH	37	2,6	-5,5	-7,7	2,9	5,6	-14,8	12,2	11,8	9,9
RS	19	7,2	-3,9	-11,0	2,8	2,4	-6,8	8,8	7,5	7,0
BD	2	4,9	-1,5	-2,9	3,7	9,7	-8,7	8,0	10,9	6,1

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje

2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

Slično kao i kod indirektnih poreza, prihodi prikupljeni u okviru entiteta u novembru takođe bilježe usporenje rasta. Naime, ukupni novembarski prihodi oba entiteta su za svega 1,3% bili veći u odnosu na isti mjesec prethodne godine što je manje od upola u odnosu na stopu iz oktobra. Ovo je rezultat skromnog godišnjeg povećanja od 2,5% u FBiH, te blagog pada u RS od 0,9% (g/g). Rast u FBiH je bio rezultat povećanja prihoda od doprinosa od 2,8% i ostalih neporeskih prihoda od 4,8%. S druge strane, poreski prihodi bilježe pad u oba entiteta. Smanjenje u FBiH je bilo prilično skromno (1%), dok u RS poreski prihodi u odnosu na novembar 2013 godine bilježe nagli pad od 18,2%. To je, zajedno sa smanjenjem ostalih neporeskih prihoda, ujedno bio i glavni uzrok ukupnog smanjenja javnih prihoda prikupljenih u RS. U isto vrijeme, novembarski rast doprinosa u RS od 6,4% (g/g) je više nego dvostruko brži u odnosu na FBiH. Ipak, najveći dio ovog povećanja u RS dolazi od prihoda po osnovu nedavno (u junu) uvedenog doprinosa za solidarnost obzirom da većina (sa izuzetkom zdravstvenog osiguranja) ostalih kategorija doprinosa bilježi smanjenje. Ipak, na nivou jedanaest mjeseci 2014 je ostvaren znatno veći ukupan rast entitetskih prihoda od 3,9% i to kao rezultat povećanja od 4,2% u FBiH, te 3,6% u RS.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH jan-nov			RS jan-nov			BiH jan-nov		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2013	2014		2013	2014		2013	2014	
Direktni porezi	460,0	483,2	5,1	383,0	354,7	-7,4	843,0	837,9	-0,6
Porez na dohodak	249,3	260,9	4,6	229,5	204,1	-11,1	478,8	465,0	-2,9
Porez na dobit	136,2	146,6	7,7	123,1	120,0	-2,5	259,3	266,6	2,8
Porezi građana	73,3	74,6	1,7	19,9	18,0	-9,8	93,2	92,6	-0,7
Ostali porezi	1,1	1,1	-2,0	10,6	12,6	19,7	11,7	13,7	17,6
Ostale takse, kazne i naknade	409,9	434,1	5,9	283,0	318,2	12,4	692,9	752,3	8,6
Doprinosi	2.401,1	2.489,8	3,7	1.181,1	1.239,9	5,0	3.582,2	3.729,7	4,1
PIO	1.320,7	1.371,4	3,8	643,8	657,8	2,2	1.964,5	2.029,2	3,3
Zdravstvo	971,2	1.005,3	3,5	453,1	461,2	1,8	1.424,3	1.466,5	3,0
Nezaposleni	109,1	113,1	3,7	32,6	32,9	0,9	141,7	146,1	3,1
Dječija zaštita			-	48,1	48,6	1,2	48,1	48,6	1,2
Zapošljavanje invalida			-	3,5	4,0	13,0	3,5	4,0	13,0
Fond solidarnosti			-	0,0	35,4	...	0,0	35,4	...
UKUPNO	3.270,9	3.407,1	4,2	1.847,1	1.912,7	3,6	5.118,0	5.319,8	3,9

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

U BiH je u novembru 2014. godine je opšti nivoa cijena ostao nepromijenjen u poređenju sa istim mjesecom 2013. Najznačajnija smanjenja cijena u novembru (g/g) su bila u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, odjeće i obuće, prevoza (tabela ispod). Najveći rast cijena u BiH u novembru 2014. godine je zabilježen u odjeljku alkoholnih pića i duvana (g/g).⁷

Tabela 4: Indeksi potrošačkih cijena pojedinih odjeljaka – poređenje g/g (isti period prethodne godine)

Odjeljci	I 2014.	II 2014.	III 2014.	IV 2014.	V 2014.	VI 2014.	VII 2014.	VIII 2014.	IX 2014.	X 2014.	XI 2014.	I-XI 2014.
Hrana i bezalkoholna pića	96,0	95,8	95,8	96,3	96,0	95,8	97,5	98,2	99,3	99,1	99,3	97,2
Stanovanje, vodosnab., el. energ., plin i dr. energenti	99,9	99,9	99,9	99,6	99,8	99,6	99,6	98,9	99,1	99,9	100,1	99,7
Prevoz	99,4	98,5	98,4	99,1	100,1	99,9	100,0	99,9	99,0	99,3	98,8	99,3
Odjeća i obuća	94,8	95,0	94,7	95,2	95,4	95,1	93,3	94,8	96,4	95,9	94,0	94,9
Alkoholna pića i duvan	105,8	105,9	105,6	105,6	105,4	105,4	106,0	106,7	109,1	109,1	109,0	106,7
CPI ukupan indeks	98,5	98,4	98,4	98,6	98,7	98,6	99,1	99,4	99,9	100,1	100,0	99,1

Izvor: BHAS

⁷ Povećanje akciza na duvanske proizvode u 2014. godini.

3.2. Monetarni agregati

Za jedanaest mjeseci 2014. godine ukupna novčana masa se povećala za 7,9% u odnosu na isto razdoblje prošle godine i iznosila je 17,1 mlrd. KM. Kao i prethodnih mjesecu, rast je zabilježen i dijelu koji se odnosi na transakcijski novac (novac u užem smislu) i u dijelu koji se odnosi na kvazi novac, što se vidi iz podataka u tabeli ispod.

Pričuvni novac u promatranom razdoblju iznosio je 6,9 mlrd. KM i zabilježio je povećanje od 10,6% g/g zahvaljujući rastu gotovine izvan monetarnih vlasti (9,7% g/g) i depozita banaka kod monetarnih vlasti (11,6% g/g).

Tabela 5: Monetarni agregati (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)⁸

Godina	Mjesec	Pričuvni novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	Novac u širem smislu (M2)
1	2	3	4	5	6=4+5
2014.	01.	6.277	6.603	9.452	16.056
2014.	02.	6.336	6.617	9.570	16.187
2014.	03.	6.307	6.665	9.489	16.155
2014.	04.	6.445	6.717	9.467	16.184
2014.	05.	6.434	6.796	9.578	16.374
2014.	06.	6.420	6.747	9.555	16.302
2014.	07.	6.852	6.913	9.667	16.580
2014.	08.	7.042	7.157	9.669	16.826
2014.	09.	7.081	7.278	9.700	16.978
2014.	10.	6.961	7.128	9.833	16.962
2014.	11.	6.906	7.145	9.941	17.085
Stope rasta g/g					
2014.	01.	9,6%	8,7%	7,6%	8,0%
2014.	02.	10,2%	8,8%	9,0%	8,9%
2014.	03.	11,8%	6,8%	6,8%	6,8%
2014.	04.	12,7%	7,3%	6,4%	6,7%
2014.	05.	11,7%	8,4%	6,9%	7,5%
2014.	06.	11,4%	7,8%	6,4%	7,0%
2014.	07.	14,4%	7,1%	8,4%	7,9%
2014.	08.	12,6%	7,1%	7,4%	7,3%
2014.	09.	12,9%	9,8%	6,6%	7,9%
2014.	10.	11,4%	8,4%	6,5%	7,3%
2014.	11.	10,6%	9,2%	7,1%	7,9%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječna obvezna pričuva

Za jedanaest mjeseci 2014. godine prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH iznosio je 3,8 mlrd. KM. Od tog iznosa 1,4 mlrd. KM odnosi se na prosječne obvezne pričuve, a 2,4 mlrd. KM odnosi se na višak iznad obvezne pričuve.

⁸ Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita središnje vlade). Monetarni agregat QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita središnje vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM. Izvor: CBBiH.

Prosječna stopa obvezne pričuve iznosila je 8,6%, dok je implicitna stopa obvezne pričuve iznosila 22,9%.

Tabela 6: Prosječna obvezna pričuva (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Razlika	Stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
1	2	3	4	5	6=5-4	7=4/3	8=5/3
2014.	01.	15.707	1.343	3.412	2.069	8,6%	21,7%
2014.	02.	15.696	1.342	3.403	2.061	8,6%	21,7%
2014.	03.	15.740	1.347	3.352	2.005	8,6%	21,3%
2014.	04.	15.678	1.341	3.367	2.026	8,6%	21,5%
2014.	05.	15.768	1.349	3.437	2.088	8,6%	21,8%
2014.	06.	15.784	1.349	3.423	2.074	8,5%	21,7%
2014.	07.	15.921	1.364	3.684	2.320	8,6%	23,1%
2014.	08.	16.192	1.389	3.765	2.375	8,6%	23,3%
2014.	09.	16.416	1.410	3.856	2.446	8,6%	23,5%
2014.	10.	16.380	1.405	3.778	2.373	8,6%	23,1%
2014.	11.	16.358	1.400	3.750	2.350	8,6%	22,9%
Stopa rasta g/g							
2014.	01.	5,3%	6,0%	13,8%	19,5%	-	-
2014.	02.	5,3%	5,9%	14,0%	20,0%	-	-
2014.	03.	5,7%	6,5%	13,9%	19,4%	-	-
2014.	04.	4,5%	5,2%	16,3%	25,1%	-	-
2014.	05.	4,5%	5,1%	15,0%	22,5%	-	-
2014.	06.	4,8%	5,2%	16,4%	25,0%	-	-
2014.	07.	5,7%	6,3%	21,2%	32,0%	-	-
2014.	08.	6,8%	7,5%	17,7%	24,6%	-	-
2014.	09.	7,0%	7,8%	16,2%	21,7%	-	-
2014.	10.	6,4%	7,1%	15,2%	20,6%	-	-
2014.	11.	5,2%	5,7%	11,2%	14,9%	-	-

Izvor: CBBiH

3.4. Devizne pričuve Centralne banke BiH

Bruto devizne pričuve za jedanaest mjeseci 2014. godine iznosile su 7,7 mlrd. KM i zabilježile su rast od 12,0% g/g. Detaljan pregled strukture deviznih pričuva dan je u tabeli ispod.

Tabela 7: Devizne pričuve (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Zlato	Držanje SDR	Inozemna valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne pričuve
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...8
2014.	01.	172	96	120	2.469	0	4.166	7.023
2014.	02.	182	3	58	1.976	0	4.728	6.947
2014.	03.	175	3	73	1.504	0	5.199	6.954
2014.	04.	175	5	93	1.533	0	5.272	7.078
2014.	05.	173	3	112	1.418	0	5.382	7.087
2014.	06.	183	3	59	1.439	0	5.459	7.144
2014.	07.	180	6	76	2.083	0	5.142	7.486
2014.	08.	183	4	95	2.621	0	4.790	7.694
2014.	09.	179	4	40	2.530	0	4.984	7.737
2014.	10.	175	8	52	2.275	0	5.133	7.644
2014.	11.	176	5	62	2.101	0	5.366	7.709
Stopa rasta g/g								
2014.	01.	-25,4%	2086,2%	207,7%	44,6%	-	-4,2%	11,0%
2014.	02.	-19,5%	22,7%	2,1%	11,5%	-	9,5%	8,9%
2014.	03.	-25,2%	22,8%	-3,0%	-33,2%	-	38,1%	9,8%
2014.	04.	-17,0%	-5,5%	-6,3%	-33,7%	-	40,6%	11,0%
2014.	05.	-14,2%	-20,9%	29,6%	-20,0%	-	24,2%	10,8%
2014.	06.	3,4%	-96,6%	18,8%	-17,1%	-	23,5%	10,5%
2014.	07.	-3,9%	16,9%	-18,9%	19,1%	-	13,0%	13,7%
2014.	08.	-7,5%	28,1%	42,3%	33,8%	-	4,2%	12,8%
2014.	09.	-2,9%	48,5%	-56,3%	46,7%	-	1,8%	12,1%
2014.	10.	-3,1%	58,1%	-28,8%	14,8%	-	10,8%	11,2%
2014.	11.	1,6%	85,7%	54,6%	2,8%	-	16,0%	12,0%

Izvor: CB BiH

3.5 Depoziti

Ukupni depoziti za razdoblje od I. – XI. 2014. godine iznosili su 15,3 mlrd. KM i zabilježili su povećanje od 8,6% g/g. Kao i prethodnih mjeseci, najveći doprinos rastu dali su depoziti stanovništva koji imaju i najveće učešće u ukupnim depozitima (59,3%). Inače, sektorska struktura ukupnih depozita nije se bitnije mijenjala, pa tako iza depozita stanovništva, najveće učešće imaju depoziti nefinancijskih poduzeća (23%), a zatim slijede depoziti opće vlade (9,4%) i ostali depoziti (8,2%)⁹.

⁹ Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine sve razine vlada u BiH. Za potrebe izrade Informacije ostali sektor čine: ostale finansijske institucije, neprofitne organizacije i ostali.

Tabela 8: Kretanje depozita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
2014.	01.	14.329,2	8.435,7	3.502,3	1.199,6	1.191,6
2014.	02.	14.445,8	8.449,2	3.482,2	1.288,3	1.226,1
2014.	03.	14.427,7	8.495,3	3.471,1	1.272,9	1.188,4
2014.	04.	14.436,7	8.589,8	3.359,8	1.313,0	1.174,1
2014.	05.	14.605,3	8.628,3	3.458,1	1.335,2	1.183,7
2014.	06.	14.522,4	8.690,7	3.350,3	1.292,0	1.189,4
2014.	07.	14.992,7	8.753,8	3.399,1	1.635,6	1.204,2
2014.	08.	15.173,8	8.779,1	3.469,8	1.631,7	1.293,1
2014.	09.	15.270,7	8.900,4	3.560,0	1.553,7	1.256,6
2014.	10.	15.189,2	8.981,0	3.463,2	1.489,9	1.255,1
2014.	11.	15.257,7	9.049,8	3.515,4	1.435,9	1.256,5
Stopa rasta g/g						
2014.	01.	7,8%	9,7%	8,1%	-6,3%	9,8%
2014.	02.	8,8%	8,3%	9,7%	5,7%	13,5%
2014.	03.	7,1%	7,8%	6,0%	6,5%	6,3%
2014.	04.	7,4%	8,4%	1,4%	14,9%	10,7%
2014.	05.	7,9%	8,8%	3,6%	13,6%	8,7%
2014.	06.	7,8%	9,6%	0,9%	14,7%	8,5%
2014.	07.	10,1%	9,9%	1,7%	35,3%	9,0%
2014.	08.	9,5%	9,5%	-0,7%	34,7%	13,2%
2014.	09.	9,6%	10,0%	0,5%	31,9%	12,8%
2014.	10.	8,0%	10,3%	-2,8%	21,3%	11,6%
2014.	11.	8,6%	10,2%	-0,2%	20,2%	11,8%

Izvor: CBBiH

3.6 Krediti u BiH

Ukupni krediti za jedanaest mjeseci 2014. godine iznosili su 16,9 mlrd. KM. U odnosu na isto razdoblje prošle godine veći su za 2,7%. U strukturi plasiranih kredita dominiraju krediti plasirani nefinancijskim poduzećima (48,8%) i stanovništvu (44,5%), dok krediti plasirani općoj vladi čine 6,3%, a ostali krediti zajedno čine svega 0,5%.

Tabela 9: Kretanje kredita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
2014.	01.	16.375,7	7.053,7	8.330,3	903,3	88,5
2014.	02.	16.516,4	7.067,4	8.441,1	921,6	86,3
2014.	03.	16.624,1	7.152,8	8.453,6	929,6	88,2
2014.	04.	16.636,5	7.199,3	8.424,4	924,8	88,0
2014.	05.	16.727,5	7.262,3	8.434,8	943,7	86,7
2014.	06.	16.860,2	7.322,3	8.429,6	1.017,1	91,2
2014.	07.	16.764,6	7.357,4	8.335,0	981,6	90,6
2014.	08.	16.722,8	7.361,1	8.260,4	1.009,9	91,4
2014.	09.	16.857,1	7.405,4	8.339,7	1.021,9	90,1
2014.	10.	16.908,4	7.435,2	8.376,4	1.011,2	85,6
2014.	11.	16.735,7	7.443,6	8.160,6	1.048,9	82,7
Stopa rasta g/g						
2014.	01.	3,2%	4,5%	1,7%	8,2%	-0,6%
2014.	02.	3,8%	4,7%	2,5%	10,5%	-3,3%
2014.	03.	3,8%	5,4%	2,0%	11,2%	-16,7%
2014.	04.	3,2%	5,8%	0,9%	8,6%	-20,5%
2014.	05.	3,5%	6,3%	0,7%	11,7%	-24,2%
2014.	06.	4,5%	6,5%	1,6%	20,1%	-20,5%
2014.	07.	3,9%	6,3%	0,8%	17,7%	-15,1%
2014.	08.	3,5%	6,0%	0,1%	15,8%	-0,1%
2014.	09.	4,0%	6,0%	1,0%	17,4%	-1,7%
2014.	10.	4,2%	5,9%	1,5%	16,1%	-3,0%
2014.	11.	2,7%	5,7%	-1,6%	19,9%	-11,1%

Izvor: CBBiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu novembru 2014. godine ostvaren je promet u iznosu 28,5 miliona KM što čini 45,8% od ukupnog ostvarenog prometa na berzama u BiH u ovome mjesecu. Promet na SASE u mjesecu novembru je veći za 2,6 puta u odnosu na promet u istom mjesecu 2013. godine.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu novembru 2014. godine ostvaren je promet u iznosu od 33,7 miliona KM što čini 54,2% od ukupnog prometa ostvarenog na berzama u BiH u ovome mjesecu. Promet na BLSE je veći za 4 puta u odnosu na promet u istome mjesecu prošle godine. Ukupan promet u mjesecu novembru na obje berze (SASE i BLSE) u iznosu od 62,3 miliona KM i veći je približno 3 puta u odnosu na promet u istom periodu 2013. godine.

Tabela 10: Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Nov-12	40.553.267,71	24.808.389,89	65.361.658
Nov-13	10.856.820,14	9.557.003,69	20.413.824
Nov-14	28.556.943,07	33.747.212,43	62.304.156

Izvor: SASE i BLSE

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu novembru 2014. godine sa vrijednostima u mjesecu novembru 2013. godine zabilježen je pad od 3,4%, dok kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu novembru 2014. godine bilježi rast od 8,4% u poređenju sa vrijednosti u mjesecu novembru 2013. godine. Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u novembru 2014. godine bilježi minimalan rast od 2,1% u odnosu na vrijednosti u mjesecu novembru 2013. godine.

Kapitalizacija u mjesecu novembru 2012, 2013 i 2014. godine je iznosila:

Tabela 11: Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Nov-12	4.410.520.180,16	3.929.760.757,50	8.340.280.937,66
Nov-13	4.740.030.208,85	4.086.297.330,49	8.826.327.539,34
Nov-14	4.580.571.443,14	4.431.080.987,38	9.011.652.430,52

Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

U periodu I-XI 2014. godine, obim trgovinske razmjene robama je dostigao 22,8 milijardi KM, što je za 5,1% više nego u istom periodu prethodne godine. U istom periodu, deficit trgovinskog bilansa bilježi povećanje od 10,4% g/g. Uvoz (6,3% g/g) je rastao duplo brže od izvoza (3,0% g/g). Posmatrano na mjesečnom nivou, značajno je istaći da je u novembru mjesecu izvoz zabilježio brži rast od uvoza što je dovelo do značajnog usporavanja rasta trgovinskog deficita.

Kako su se kretali izvoz, uvoz, deficit, obim trgovine na godišnjem i mjesečnom nivou detaljnije je prikazano u tabeli ispod.

Tabela 12: Vanjskotrgovinski promet u periodu I-XI 2014. godine

	I-XI 2014.	promjena u % (godišnja)				
		period	VIII	IX	X	XI
Izvoz roba u mil. KM	7.939.295	3,0	0,8	12,1	12,0	4,3
Uvoz roba u mil. KM	14.769.917	6,3	7,0	13,7	7,5	2,7
Trgovinski bilans u mil. KM	-6.830.622	10,4	13,0	15,6	3,1	0,8
Obim trgovinske razmjene u mil. KM	22.709.213	5,1	5,0	13,1	9,0	3,2
Pokrivenost uvoza izvozom u %	53,8	-	55,3	55,1	54,6	54,6

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U novembru mjesecu posmatrane godine, izvoz roba bilježi povećanje od 4,3% m/m, nakon rasta od 12% u oktobru mjesecu. Izvoz baznih metala i proizvoda mineralnog porijekla na godišnjem nivou bilježe smanjenje, iako na mjesečnom nivou i dalje bilježe rast. Nakon značajnog rasta prethodnih mjeseci, izvoz željeza i čelika u novembru mjesecu bilježe smanjenje od 6,7%. Iako na posljednjih mjeseci bilježi rast (u novembru čak 24,1%), izvoz aluminijuma u periodu I-XI ipak bilježi smanjenje (7,5% g/g). U novembru mjesecu izvoz mašina i aparata bilježi smanjenje od 1,8%, u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Detaljniji pregled izvoza i uvoza roba dat je u tabeli ispod.

Tabela 13: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji u periodu I-XI 2014. godine

Uvoz i izvoz dobara klasifikovani prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	UVOZ				IZVOZ				Pokri- nost uvoza izvoza m
	I-XI 2014	promjena u %			I-XI 2014	promjena u %			
		u 000 KM	g/g	X m/m XI		U 000 KM	g/g	X m/m XI	
TOTAL	14.769.917	6,3	7,5	2,7	7.939.297	3,0	12,0	4,3	53,8%
01 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	413.892	2,6	-4,7	-6,6	98.846	-15,6	-1,5	56,3	23,9%
02 PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA	646.609	6,1	10,5	-4,4	142.284	21,5	-1,9	38,7	22,0%
03 MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILJNOG PORIJEKLA	135.051	-9,8	13,5	25,1	82.986	-2,1	49,3	46,2	61,4%
04 PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	1.286.291	-5,3	-0,6	3,5	252.804	-14,5	-22,7	-13,9	19,7%
05 PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	2.576.400	-8,2	-8,6	-21,6	870.108	-12,0	27,4	5,9	33,8%
06 PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	1.429.433	6,0	5,4	10,5	529.679	9,0	22,0	3,9	37,1%
07 PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	877.057	9,8	10,9	-3,5	231.502	8,9	8,6	4,2	26,4%
08 KOŽA I KRZNO	443.766	14,9	11,8	1,1	134.421	-14,1	-5,2	-17,1	30,3%
09 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	174.831	14,4	21,7	11,8	592.370	11,7	-1,9	-4,5	338,8%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	352.124	10,1	12,3	11,4	208.178	-3,5	19,3	5,0	59,1%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	906.541	19,4	8,8	11,7	390.065	13,8	28,5	0,3	43,0%
12 OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	308.854	19,4	6,8	15,6	613.587	20,4	21,8	-3,5	198,7%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	278.765	5,7	9,9	16,6	55.844	15,0	48,9	-11,4	20,0%
14 BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	12.923	11,9	-6,9	9,6	12.043	-66,1	-32,9	-9,9	93,2%
15 BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	1.380.879	6,9	1,8	0,4	1.604.877	-1,5	13,1	7,1	116,2%
16 MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	2.109.229	26,7	37,3	31,6	868.572	9,2	6,8	-1,8	41,2%
17 TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	944.679	9,5	32,0	7,9	281.157	16,6	12,2	2,5	29,8%
18 SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	170.385	2,5	-36,8	20,2	15.718	1,6	4,4	16,8	9,2%
19 ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	5.244	-26,5	146,4	-38,2	84.232	55,9	18,4	171,2	1606,2%
20 RAZNI PROIZVODI	316.514	13,7	21,5	13,1	869.935	4,2	5,7	0,5	274,8%
21 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	410	-10,3	430,7	-50,0	86	-56,9	-97,4	-92,1	21,0%
98 NERAZVRSTANO	39	-18,2	0,0	0,0	1	-93,6	0,0	0,0	1,7%

Izvor: Centralna banka BiH

Tokom novembra mjeseca uvoz značajno usporava rast i dostiže stopu od 2,7% g/g. Uvoz proizvoda mineralnog porijekla bilježi snačajno smanjenje od čak 22%. Sa druge strane, uvoz baznih metala bilježi skroman rast od 0,4%, dok je uvoz mašina i aparata i dalje značajan (32%).

Strane direktne investicije u BiH

Prema revidiranim podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH strana direktna ulaganja (SDU) u trećem kvartalu iznose 132,82 miliona KM. Ukupna ulaganja u prva tri kvartala 2014. godine iznosila su 208,46 miliona KM što je više za 7,9 % nego u istim periodu u prošloj godini (prva tri kvartala 2013. godine).

Tabela 14: Ulaganja po kvartalima u 2012.,2013. i 2014. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2012	-4,99	310,25	78,96	48,04
2013	98,51	67,17	27,57	94,52
2014	35,29	40,35	132,82	

Izvor: „MOFTER“

Glavna karakteristika ulaganja u ovome periodu je to da se preko 50% ulaganja odnosi na oblast proizvodnje i distribucije električne energije gdje je najveće ulaganje u firmu EFT-Rudnik i Termoelektrana Stanari d.o.o. Stanari u iznosu od 105,81 miliona KM.

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije, treba spomenuti da je 19.09.2014. godine agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting B sa stabilnim izgledima.

Nakon rasprave na sjednici, Vijeće ministara je usvojilo slijedeće

ZAKLJUČKE

1. Iz svega navedenog u Informaciji, a posebno na osnovu ostalih raspoloživih podataka, može se zaključiti da su kretanja u bh. ekonomiji u jedanaest mjeseci 2014. godine bila pozitivnija u odnosu na prethodnu godinu, ipak je potrebno poduzeti mjere i aktivnosti koje će poboljšati stanje u ekonomiji BiH.
2. Vijeće ministara će poduzeti sve potrebne mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti na promociji i privlačenju investicija, podršci izvozu i zapošljavanju radi poboljšanja stanja u gospodarstvu u BiH.
3. Vijeće ministara je primilo Informaciju k znanju.